

PRESENTACIÓ

AINA MONFERRER-PALMER

Universitat de València, Espanya

aina.monferrer@uv.es

<https://orcid.org/0000-0001-9771-8200>

En el marc de les commemoracions dels centenaris del naixement de Vicent Andrés Estellés i de la mort de Joan Salvat-Papasseit, *Ítaca. Revista de Filologia* de la Universitat d'Alacant presenta aquest monogràfic que explora connexions, influències i singularitats d'aquests dos homenots de la literatura catalana. La coincidència dels seus centenaris ens ofereix una oportunitat excepcional per a revisitar les seues obres i reflexionar sobre l'impacte que tingueren en la cultura catalana contemporània.

Estellés i Salvat-Papasseit representen dues veus poètiques que, malgrat les diferències estilístiques, geogràfiques i generacionals, comparteixen una visió contextual sensibilíssima amb les reivindicacions del seu moment. A través de sis estudis detallats, aquest monogràfic ens recorda que els textos d'Estellés i de Salvat-Papasseit continuen sent portes d'accés a la cultura catalana amb contingut social.

En el primer article, «Poètica del desig en l'obra de Vicent Andrés Estellés», Jordi Oviedo Seguer examina l'impacte de la tradició poètica medieval catalana en l'obra de Vicent Andrés Estellés, centrant-se en les capes de significat que aquest diàleg històric afig a la poesia i a la configuració del desig. El segon treball, titulat «L'Estellés de Manel Garcia Grau: de la revisió crítica a la presència poètica» i escrit per Ferran Carbó, ens ofereix una anàlisi exhaustiva sobre com Manel Garcia Grau es nodreix de l'obra del poeta de Burjassot. A través de l'evolució poètica de Garcia Grau, observem la profunditat del diàleg intertextual que manté amb Estellés, cosa que el posiciona com una figura pont entre generacions.

El tercer dels textos, a càrrec de Maria Lacueva i qui escriu aquestes línies, porta per títol «La poesia de Vicent Andrés Estellés per a infants i adolescents: comentari crític des de la perspectiva de gènere i la sexualitat» i analitza les edicions de la poesia estellesiana dirigides a infants i adolescents revisitant-hi la sexualitat des d'una perspectiva de gènere. Aquesta visió ens permet esbossar algunes propostes didàctiques per al foment de lectura crítica a l'escola. El quart treball, escrit per Raimon Ribera Añó i titulat «Mural del poble que falta. Vicent Andrés Estellés i la literatura menor», argumenta que l'obra d'Estellés opera com a literatura menor en el sentit deleuzià, és a dir, com a acte de resistència i d'afirmació identitària dins d'un context sociopolític repressiu.

Com a article de transició entre els dos autors a qui dediquem aquest monogràfic, Dominic Keown presenta un estudi comparatiu que porta per títol «The Fracturing of the Poetic Ego in the Verse of Joan Salvat-Papasseit and Vicent Andrés Estellés». En el treball es mostra com els traumes i les tensions personals i col·lectives es manifesten en la fractura del jo poètic, de manera que s'hi posa llum a les relacions entre autor, obra i context. Finalment, el darrer dels articles, «Entre el bodegom i el tram: espais interiors i exteriors de Joan Salvat-Papasseit», ha estat escrit per Enric Bou i té per objectiu guiar-nos en un viatge a través dels espais interiors i exteriors en l'obra del poeta de Barcelona, explorant com els espais físics i emocionals s'entrellacen oferint-hi una rica narrativa multimodal.

Agraesc a Irene Mira-Navarro, professora del Departament de Filologia Catalana de la UA i secretària d'aquesta revista, la seua dedicació i acompanyament en la coordinació i revisió d'aquest monogràfi. Un granet d'arena més en l'any del centenari que ens convida a retornar als textos poètics d'Estellés i de Salvat-Papasseit, ara que tot sembla indicar que la reivindicació social en la literatura en català hauria de ser un agent operacional indispensable per al s. XXI, tant o més del que ho ha estat durant el s. XX.

Amb aquest monogràfic aprofitem també per a homenatjar Vicent Salvador, gran estudiós de l'obra estellesiana i mestre de moltes de les persones que ens dediquem a l'estudi del gest poètic en els textos literaris, entre les quals m'incloc i segur que també s'hi senten identificats molts dels autors d'aquest monogràfic. Amb respecte, seguirem el camí que va encetar.